

Katedra trestního práva

**Posudek konzultanta
na rigorózní práci Mgr. Milana Listíka
„Nutná obrana a krajní nouze v české a francouzské právní úpravě“**

Předložená rigorózní práce obsahuje 209 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, sedmi kapitol a závěru. Okruh použité literatury je mimořádně obsáhlý a zahrnuje i velkou řadu prací zahraničních autorů z francouzské a anglické jazykové oblasti. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Po formální stránce jednoznačně splňuje předložená rigorózní práce všechny požadavky na ni kladené.

Po obsáhlejší úvodu, ve kterém autor charakterizuje zaměření a cíl své práce, se nejdříve věnuje vývoji právní úpravy zkoumaných institutů v České republice, resp. v Československu, a ve Francii. Pro českého čtenáře je zvláště překvapivé až poměrně nedávné zakotvení institutu (krajní) nouze ve francouzském trestním právu. Na historický přehled pak navazuje charakteristika obou institutů a jejich společných i odlišujících znaků. Podaný výklad je poměrně podrobný a postihuje výstižně základní vývojové tendence právní regulace.

Následující kapitoly práce se meritorně zabývají analýzou obou zkoumaných institutů na našem území a ve Francii. Obecně k těmto kapitolám lze uvést, že autor k jejich zpracování přistupuje s mimořádně hlubokou znalostí problematiky, a to na základě zpracování značného množství pramenného materiálu i poznatků z jiných zdrojů. Ačkoliv se autor opírá o bohaté literární zázemí, materie je zpracována zcela samostatně a tvůrčím způsobem, bez zbytečných parafrází a rozsáhlých citací. Pečlivé a svědomité zpracování problematiky pak autoru umožňuje, aby k některým sporným otázkám zaujímal vlastní stanoviska, která jsou vesměs dostatečně argumentačně podložena. V neposlední řadě pak třeba vyzdvihnout pečlivé zpracování francouzské literatury, která běžnému českému čtenáři nebývá příliš známa, a na to navazující komparace obou právních úprav a doktrín, což je počin bezesporu záslužný. Pro českou odbornou veřejnost je zde zejména zajímavé současné francouzské pojetí krajní nouze a nutné obrany a otázky, které francouzská justiční praxe řeší. Za pozornost stojí rovněž i to, že francouzská úprava podmínek a mezi krajní nouze je zjevně přísnější, než úprava česká. Obdobné, zdá se, lze konstatovat i o institutu nutné obrany. Klíčové partie pak doplňuje několik exkurzů věnovaných vybraným otázkám (automatická obranná zařízení, obrana proti zákrokům veřejných činitelů, proti vyprovokovanému útoku apod.). V neposlední řadě třeba dodat, že autor neponechává stranou své pozornosti ani novou právní úpravu v České republice.

Navazující kapitola práce je věnována námětům de lege ferenda. Tak pro případy úmyslného excesu autor doporučuje zakotvení privilegovaných skutkových podstat. Francouzská a americká literatura inspičuje presumování ohrožení hodnot při odvracení útoku na obydlí. Německá literatura pak inspičuje uvolnění podmínek krajní nouze. Politování je vyjadřováno nad opuštěním navrhovaného vyloučení odpovědnosti v případě astenického excesu.

V závěru své práce autor na poměrně malém prostoru vystihuje základní poznatky z komparace obou analyzovaných právních úprav. Klady české úpravy autor shledává ve vyšší ochraně zasahujících osob a v relativní stálosti judikatury.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako mimořádně zdařilou, a to nikoliv pouze co do rozsahu, ale především co do jejího obsahu. Autor prokázal velmi hlubokou znalost zkoumané problematiky a jejích širších souvislostí, a to nejen pokud jde o právní úpravu, ale rovněž pokud jde o literární zpracování a judikaturu. Nesporným kladem práce je pečlivost a svědomitost zpracování a samostatný a tvůrčí autorův přístup. V neposlední řadě lze konstatovat, že nelehký úkol provést komparaci zkoumaných institutů v české a francouzské úpravě i doktríně, se autorovi zdařil. Po formální i po obsahové stránce je předložená práce bezpochyby způsobilým podkladem pro obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by se autor mohl vyjádřit k otázce, zda rovněž státní orgány (například policie) by mohly porušení zákonného postupu omluvit jednáním v krajní nouzi (např. týrání únosce s cílem zjistit, kde se unesená osoba nachází, příp. teroristy s cílem zjistit cíl plánovaného teroristického útoku).

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě a rigorózní zkoušce byl Mgr. Milanu Listíkovi udělen titul doktora práv.

V Praze dne 24.3.2009

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
konzultant